

Nhớ Phan Lạc Phúc và những chuyện xưa

Văn Quang – Viết từ Sài Gòn 17/04/2016

Tôi quen biết với anh Phan Lạc Phúc từ những năm 1956 từ khi còn làm chung trong Phòng 5 Bộ Tổng Tham Mưu QLVNCH. Hồi đó anh đã là đại úy và có thời làm Trưởng Ban Báo Chí, tôi làm dưới quyền anh nhưng anh vẫn xem tôi là bạn dù tôi ít tuổi hơn anh và mới chỉ là anh Trung Úy trẻ. Nhà anh ở ngay trong chợ An Đông, bà vợ là con một ông chủ tiệm vàng ở Quy Nhơn nên vào Sài Gòn nhà anh cũng mở tiệm vàng.

Tôi mới từ Nha Trang đổi vào Sài Gòn, ở nhờ nhà bà dì em của mẹ tôi. Anh đã có chiếc xe Fiat thường đến đón tôi cùng đi làm. Mỗi buổi chiều chúng tôi thường chơi bóng chuyền ngay trước cửa Phòng 5. Anh Phúc cao ráo bảnh trai, đứng trên lưới đập bóng khá hay. Tôi là người nâng bóng. Tuy chân anh bị thương hơi tập tễnh, nếu không chú ý thường không thấy. Sau này có lúc anh làm Trưởng Phòng 5 Bộ TTM một thời gian.

Tôi nhớ mãi hôm vào nhà Đại tá Vũ Quang anh được tặng một trái đào. Anh để dành mang về tặng cho mẹ tôi, anh nói nhìn bà cụ nhà ông tôi nhớ hình ảnh bà mẹ tôi. Thịnh thoảng nhà tôi có tổ chức vài món ăn đặc biệt truyền thống miền Bắc xưa mà ngày nay hầu như “mất tích”, không có bất cứ cửa hàng nào bán và cũng rất ít nhà nào làm được vì sự nhiều khê của nó và những công thức gia truyền như phải chọn con cá chép hay cá mè như thế nào mới làm được món gỏi cá hoặc phải chọn thứ rau muống nào, nhúng nước sôi bao lâu mới làm được món nộm rau muống. Chưa kể cá món phụ

gia rất lung củng như giềng mẽ, muối mè, bảy loại rau đi kèm. Lần nào thường cũng có những người bạn của gia đình tôi như các anh Mặc Đỗ, Vũ Khắc Khoan, Mai Thảo, Phạm Đình Chương, Phan Lạc Phúc, Thanh Nam.

Sau đó anh làm Trưởng Phòng Chiến Tranh Chính Trị Quân Đoàn 3 đóng tại Biên Hòa rồi về Trường Cao Đẳng Quốc Phòng.

Có một thời vào khoảng năm 1969 tôi về phụ trách Đài Phát Thanh Quận Đội, anh về làm chủ bút nhật báo Tiền Tuyến của Tổng Cục CTCT. Chủ nhiệm lúc đó là anh Phạm Xuân Ninh tức Hà Thượng Nhân. Anh thường viết bài hàng ngày và cái tên anh đặt cho mục đó là “Tập Ghi” ký tên “Ký Giả Lô Răng” được rất nhiều độc giả yêu thích. Từ đó chúng tôi gọi anh là ông Lô Răng.

Khi tôi lập gia đình, cần sang một cái nhà với giá 80 triệu đồng. Tôi không đủ tiền, xoay xở mãi cũng chỉ được một nửa. Ngồi nói chuyện ở Point de Blagueur tục gọi là “Mỏm Đẩu Láo” bên bờ sông Sài Gòn, anh nói cho tôi mượn một nửa số tiền sang nhà. Nhờ thế tôi mới có cái nhà ở cư xá Chu Mạnh Trinh gần nhà ông Phạm Duy cùng nữ ca sĩ Thái Hằng.

Những ngày ở tù nghe Phan Lạc Phúc nói chuyện Kim Dung

Sau tháng Tư, 1975, anh cũng kẹt lại như tôi và cùng vào trại tù Long Giao rồi cùng đi chuyến tàu thủy “lịch sử” từ Nam ra Bắc, suốt 3 ngày đêm nằm dưới hầm tàu nơi dành để chuyên chở súc vật, đúng là cảnh “cơm đưa xuống phân đưa lên” nói trắng ra là khi đến giờ cơm, bọn cai tù mắc rổ cơm vào chiếc dây thùng thòng xuống, chúng tôi đại tiểu tiện ngay tại chỗ nên lại phải thu gom phân vào bao đưa lên cho chúng mang đi đổ. Ra đến Vĩnh Phú, anh Phan Lạc Phúc nằm cùng phòng với tôi, cùng đi “nao động” phờ phạc và cùng ăn bo bo thay cơm. Những ngày Chủ Nhật nghỉ không được ăn sáng, chúng tôi đói meo, ngồi thừ nhìn nhau mãi cũng chán nên làm những quân bài mạt chược bằng gỗ đánh với nhau cho quên đói. Ông Lô Răng cũng là tay mạt chược khá cao.

Tôi nhớ có lần một anh bạn nhắc về kỷ niệm ngày xưa khi còn tung hoành trong quân đội, anh Phan Lạc Phúc hét lên: “Thôi xin ông đừng bao giờ nhắc lại chuyện xưa nữa, buồn lắm rồi.” Từ đó chúng tôi rất thận trọng khi nhắc chuyện xưa với ông. Có những đêm buồn và lạnh, chúng tôi nằm xúm lại bên nhau nghe kể chuyện cổ tích hoặc chuyện Tây chuyện Tàu. Ông Phúc có tài kể chuyện kiếm hiệp, những bộ truyện của Kim Dung ông nhớ rất rõ, một trí nhớ có thể gọi là siêu phàm. Ông Nhớ từng thế võ của từng nhân vật,

những cuộc giao đấu “thần sầu” của “võ lâm ngũ bá”. Anh em nằm nghe hết đêm này qua đêm khác vẫn chưa hết pho truyện Kim Dung – Phan Lạc Phúc.

Sau đó chúng tôi bị đày lên Sơn La cùng Vũ Văn Sâm tức nhạc sĩ Thục Vũ và Thục Vũ chết ở Bệnh xá này, chính anh Phan Lạc Phúc báo tin đó cho tôi khi cùng làm ở vườn rau sát bên bệnh xá.

Đám tang nhạc sĩ Thục Vũ

Một buổi chiều khi hoàng hôn gần xuống, đồi núi Sơn La bắt đầu có sương mù, chúng tôi cùng đứng lặng nhìn sang bên kia bờ ao có mấy anh lính vác súng AK đi đầu, theo sau là mấy anh tù khiêng chiếc quan tài đi trên con đường mòn vòng theo dãy núi cao rồi mất hút sau khúc quanh con đường mòn nhỏ xíu. Đó là đám ma nhạc sĩ Thục Vũ. Nước mắt chảy dài, anh Phan Lạc Phúc quay mặt vào trong lấy tay áo sờn rách che giấu nỗi đau buồn tức tưởi. Hôm sau chúng tôi mới biết phần mộ Thục Vũ nằm trên sườn đồi cô quạnh lối đi vào thị xã Sơn La.

Sau đó anh Phan Lạc Phúc chuyển vào trại tù Thanh Hóa, tôi không còn gặp anh nữa.

Hơn mười hai năm sau, từ nhà tù cải tạo được tha về, tôi cũng chẳng biết anh ở đâu. Sau cùng tôi được tin anh đi định cư ở Úc. Khi tôi cộng tác với nhật báo Chiêu Dương và tuần báo Văn Nghệ Úc của anh Nhất Giang và Vi Túy, thỉnh thoảng anh Phúc đến tòa soạn thăm anh em. Anh Nhất Giang thường móc điện thoại gọi cho tôi ở Sài Gòn nói chuyện với anh Phan Lạc Phúc. Lúc đó chúng tôi mới biết về cuộc sống hiện tại của nhau. Anh cho tôi số điện thoại ở nhà nhưng anh nói hàng ngày phải vào bệnh viện thăm bà xã nên khó gặp anh ở nhà.

Tôi không còn nhớ rõ từng chi tiết và ngày tháng ở đây, có thể có sai sót. Nhưng cuối cùng tôi cần phải nói rõ lúc nào tôi cũng coi anh như đàn anh tôi về mọi mặt.

Ký Giả Lô Răng trên giường bệnh

Cho đến hôm nay, chiều ngày 17 tháng 4, 2016, Sài Gòn nóng như cái chảo lửa. Rất bất ngờ tôi nhận được thư anh Huy Phương từ Mỹ. Anh viết có gọi điện thoại cho tôi nhưng không gặp, anh gửi cho tôi cái tin buồn về anh Phan Lạc Phúc đang hôn mê trên giường bệnh. Anh Vi Túy từ Úc cũng gửi cho tôi tin này.

Xin chuyển đến các bạn đọc của tôi tin buồn này, tôi chắc trong số bạn đọc cũng có rất nhiều vị biết đến tên ký giả Lô Răng – Phan Lạc Phúc và cầu nguyện cho ông.

Văn Quang

Báo tin buồn: Ông Phan Lạc Phúc qua đời bên Úc

Giao Chỉ San Jose – 27/04/2016

Tin buồn loan báo từ ngày thứ hai 25 tháng 4-2016, bác Phan Lạc Phúc bị đột quỵ đã qua đời. Hưởng thọ 88 tuổi. Thực ra bác đã mất ngay tại nhà, cấp cứu đưa vào nhà thương giữ cho bệnh nhân sống bằng các ống trợ sinh. Chờ các con về đông đủ sẽ rút ra để có thể chính thức giã từ sự sống. Nhiều thân hữu trên thế giới đã biết tin. Chúng tôi gửi đến các bạn trong danh sách riêng để cùng cầu nguyện cho bác Phan Lạc Phúc. Tìm trên Internet với tên Phan Lạc Phúc các bạn sẽ thấy toàn là những bài bác viết đầy chuyện tử tế, nhân hậu để lại cho chúng ta. Tôi là độc giả của bác từ Việt Nam. Rồi khi ra tù qua Úc, bác Phúc tiếp tục viết Tạp Ghi chuyện xa gần quanh ta viết cho bạn bè. Tác giả là con người tử tế. Viết toàn chuyện tử tế về những anh em tử tế trong cuộc đời tử tế. Sự nhân hậu tử tế thể hiện trong văn phong cả chuyện trong tù. Đối với bác Phúc có cả những tay cai tù và ngay cả trưởng trại tù cũng có người tử tế. Bác viết về chuyện người coi trại tù khi nói chuyện với những tù cải tạo gọi là các ông. Chuyện chưa từng có. Bác Phúc đặt tên người tù nhẩy Bắc Nguyễn Hữu Luyện là Người Tù Kiệt Xuất.

Riêng tôi mấy năm sau này bác Phúc nghỉ viết lại trở thành độc giả của Giao Chỉ. Tôi hết sức hân hạnh. Chúng tôi tao ngộ bên Úc nhân dịp được báo Việt Luận mời qua gặp độc giả. Trong đó có vị độc giả thân yêu của tôi là bác Phúc. Sau đó hàng tháng bác Phúc chuyện trò với chúng tôi qua điện thoại. Sự khích lệ của độc giả đặc biệt như nhà văn Phan Lạc Phúc quả thực là niềm hân hạnh cho tác giả Giao Chỉ.

Tôi có khá nhiều độc giả cao niên, nhưng hiểu nhau và nói với nhau những lời tử tế thương yêu, tôi vẫn chờ đợi ở bác Phan Lạc Phúc. Lần qua Úc năm xưa, bác Phúc dẫn vợ chồng tôi vào thăm bác gái trong nhà dưỡng lão. Bác trai cầm gói khoai đưa cho bác gái nói rằng. Hôm nay mình phải đi ăn trưa với ông bà khách từ Mỹ qua. Mẹ nó ăn cơm xong dùng củ khoai này tráng miệng. Người vợ thương yêu của bác Phúc cười rất hiền lành mà gật đầu.

Khách viễn phương từ Mỹ qua cầm tay bác Phúc gái lắc nhẹ. Hình ảnh này chúng tôi không bao giờ quên được. Bác Phan Lạc Phúc là người thông thái văn chương kim cổ. Giỏi Pháp văn và cả Hán tự. Nhưng tinh thần hoài cổ vẫn tràn ngập trong lòng. Nói thực ra đời sống của bác vẫn đầy tính chất nông thôn. Chữ dùng cho đúng bác là người nhà quê mà Nguyễn Bính thường dùng chữ CHÂN QUÊ.

Con người chân quê đó tôi hết sức kính trọng và yêu mến. Thôi thế từ nay sẽ không còn tiếng nói viễn liên từ phía dưới địa cầu gọi cho Giao Chỉ với những lời khích lệ chân tình.

Dù tuổi thọ của bác bao nhiêu, tôi cũng không quan tâm. Thật tình, tôi chỉ muốn ông sống mãi để khen ngợi công việc của chúng tôi. Ở cái tuổi này tiền tài danh vọng rồi cũng sẽ qua đi. Lời khích lệ của tri kỷ làm ta sống được mỗi tuần. Nhìn đi nhìn lại, bạn bè hiểu nhau lần lượt ra đi. Biết ai chia xẻ từ nay đến ngày 30 tháng tư năm tới. Hai giờ đêm qua tôi trao đổi đôi lời với bác Văn Quang tại Việt Nam có nhắc đến bác Lô Răng Phan Lạc Phúc. Lại sắp làm lễ tưởng niệm cho Nguyễn Ngọc Bích, cũng là một người tử tế đã làm toàn chuyện tử tế suốt 40 năm qua. Còn chuẩn bị lễ phủ cờ vàng cho mũ đỏ Hoàng Tích Hữu Ái. Con người một đời ngang dọc đang nằm chờ nhưng giây phút cuối vẫn còn thắc mắc không biết giờ này tổ quốc ở đâu. Ra đi ở Sacramento không biết tổ quốc có cử ai đến phủ cho ta một lá cờ. Nhưng lá cờ tử tế kỳ này phải dành cho Phan Lạc Phúc ở bên Úc. Lá cờ dành cho Giao Chỉ để sẵn tại Việt Museum. Lá cờ nào cho Văn Quang ở Sài Gòn. Có lẽ sẽ phủ trên Internet.

Xin xem tin về bác Phúc dưới đây để biết ông đã ra đi như thế nào.

Nhà báo Phan Lạc Phúc hấp hối trên giường bệnh!

Nhà báo Phan Lạc Phúc, cựu chủ bút Nhật báo Tiền Tuyên (tiếng nói của Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa), nổi danh qua bút hiệu “Ký giả Lô Răng” trước 1975, và nay là các bút ký “Bạn Bè Gân Xa” – đã lâm trọng bệnh, khi bị đột quy tại nhà riêng ở vùng Bonnyrigg NSW. Australia.

Tối thứ Hai 25.4.2016 vừa qua, cháu ngoại thấy điện trong phòng của ông vẫn còn để sáng, dù lúc ấy đã hơn 11 giờ khuya. Bước vào định tắt điện, và phát giác ông đã nằm bất động trên vũng máu, vội gọi mẹ là bà Phan Hồng Hà.

Bởi nhà gần bệnh viện Liverpool nên xe cứu thương đến ngay chỉ sau mười phút, nhưng vẫn không cứu chữa kịp, bởi cú đột quỵ mạnh đã quật ông té ngã, khiến một phần xương hàm bên trái bị bể vỡ, và máu tràn ra khắp miệng, mũi, tai và mắt!

Hiện ông đang nằm tại Bệnh viện Liverpool và nhờ ông trợ sinh. Bác sĩ cho biết máu đã vỡ tràn trong óc, nếu mổ cũng không cứu chữa được! Với lại thời gian ông bị đột quỵ đã quá lâu không ai biết, khiến não không còn hoạt động. Bà Hồng Hà cho biết: “Đúng ra bố đã đi rồi! Nhưng nhà xin để ông trợ thở để chờ chị Cần ở bên Mỹ về”. Bà Phan Tú Cần là trưởng nữ của nhà văn Phan Lạc Phúc, thứ Năm 28.4 này từ California sẽ về đến Sydney, và sau đó ông trợ sinh sẽ được rút. Bác sĩ cho biết, bệnh nhân có thể ra đi bất cứ lúc nào, kể cả trước khi ông trợ sinh được tháo bỏ.

Nhà báo Phan Lạc Phúc sinh năm 1928, năm nay đã 88 tuổi, tuy vậy sức khỏe của ông vẫn rất sung mãn. Ông vẫn thường tham gia các sinh hoạt Cộng đồng, và đến nursing home thăm vợ hàng tuần. Bà Phúc chỉ kém ông một tuổi, nhưng đã phải vào nhà hưu dưỡng ở Cabramatta mấy năm nay, và tay chân không còn cử động! Bà Hồng Hà cho biết: “Tụi cháu không dám báo cho mẹ biết, vì mẹ có thể đi theo bố ngay nếu nghe tin!”

Ông Phan Lạc Phúc trước khi bị đột quỵ mấy tiếng còn nói chuyện trên viber với nhà văn Phan Lạc Tiếp, là em ruột của ông hiện định cư ở Mỹ. Gia đình cũng không dám báo tin dữ cho ông Tiếp, bởi sợ ảnh hưởng đến sức khỏe của ông chú.

Được biết, cựu Trung tá Phan Lạc Phúc sau 10 năm bị “học tập cải tạo” ở miền Bắc, đã đến Úc đoàn tụ năm 1992 do con cái bảo lãnh. Ngay khi đến Úc ông đã cộng tác với Nhật báo Chiêu Dương do ông Nhật Giang làm chủ bút, bởi ông Nhật Giang đã từng là thuộc cấp của ông Phan Lạc Phúc tại Nhật báo Tiền Tuyên.

■ Nhà báo Đình Quang Anh Thái (Người Việt TV) thông tin Ô Phan Lạc Phúc qua đời (youtube)

Nguồn: <https://petruskyaus.net/tuong-niem-nha-van-phan-lac-phuc/>

www.vietnamvanhien.org

An Lạc & Tự Chủ

VIỆT NAM VĂN HIẾN

www.vietnamvanhien.info

TỦ SÁCH VĂN HIẾN VỚI HƠN 7400 TÁC PHẨM